

Entrevista

CARLOS G. HERVELLA

ÁNGELES RODRÍGUEZ
Monforte de Lemos (Lugo)

Viño, cultura e territorio fundense cando se fala da Ribeira Sacra. É unha marca consolidada en pouco máis de 25 anos, os mesmos que ten a súa denominación de orixe, que preside José Manuel Rodríguez González. “Antes do nacemento do consello regulador para atopar o nome da Ribeira Sacra”, recorda, “había que ir ás bibliotecas e buscalo nalgún libro, en cambio hoxe entra en calquera páxina de internet, buscador ou rede social e pulula por todas partes. Está de moda en moitos aspectos e iso é porque hai unha xente, unhas adegas e uns viticultores que son capaces de manter atractivo un territorio. Iso significa que estamos no camiño para seguir medrando, para que se nos coñezca máis, para que veña máis xente e para pór en valor máis cousas”. Agora, engade, o reto está en “traballar entre todos para que isto continúe”, di tras renovar o seu mandato no pasado xullo.

Neste labor mira tamén ao exterior. En novembro viaxará a Bruxelas como vicepresidente da Conferencia Española de Consellos Reguladores Vitivinícolas. “A forza que nos deu isto é a de asociarnos con outras denominacións francesas, italianas e portuguesas e xarmos reunións directamente sen os nosos gobiernos porque ás veces o futuro decídese máis en Bruxelas que en Madrid ou Santiago. Vimos que había moitas más cousas comúns que nos unían das que nos separaban e por iso se formou unha confederación de confederacións de consellos a nivel europeo”, explica.

En apenas 25 anos de D.O., as cousas mudaron por completo na Ribeira Sacra.

Din os estudos que para cambiar a estrutura agraria dun territorio son necesarios como mínimo 50 anos, nós lográmolo en pouco máis de vinte. Sen dúbida é bonito ter participado nisto, fixémolo con moita ilusión, pero ten sido un traballo de todos. O importante é que houbo moita xente que se sentiu participante neste proxecto e ata creo que foi para nós unha sorte que nun primeiro momento fiveramos tantos atranxos: dende ir a unhas eleccións ao consello nunha ocasión contra os alcaldes do PP e da Deputación ata, nas seguintes eleccións, ir contra o bipartito e outra estrutura porque no fondo

Entrevista

“A viticultura non se pode deslocalizar”

**José Manuel Rodríguez,
presidente do CRDO**
Ribeira Sacra, asegura que o viñedo ten sido “o gran dinamizador” desta zona de montaña a cabalo entre as provincias de Ourense e Lugo

todos plantexaban o mesmo: un control do sector externo ao sector. E iso que nos fixo pasar tantas horas sen dormir e xerou atrancos en moitas cuestións, pois hoxe fainos ser máis fortes e afrontar as cousas cunha perspectiva máis ampla. Dende sempre no consello hai xente que é abertamente dun partido e doutro, pero a política non ten nada que ver coa D.O.

O consenso reflexábase na súa reelección como presidente en xullo, nun comicio nos que non se chegou a votar...

A única vez que concurrimos ás urnas foi alá polo 2002, a partir dese momento, áfica que se presentaron listas diferentes, sempre chegamos a acordos sen ter que ir ás votacións. Nestas últimas eleccións falouse con todo tipo de xente e de agrupacións, con diversas formas de ver a D.O. e coido que todas elas están sentadas hoxe no consello: adegas pequenñas que fan novos viños, os grandes, xente que veu de fóra e viu aquí un espazo para levar adiante iniciativas, outra que leva aquí toda a vida facendo as cousas da mesma forma... O consello é un espazo onde todos teñen voz, fálase e logo, como ten que ser en democracia, vótase e coa decisión maioritaria vaise para adiante. Nos consellos reguladores non se representan ideoloxías políticas, senón sectores económicos. Unha persoa non traballa unha cepa de forma diferente en virtude da ideoloxía política que ten, nin vende unha botella de forma diferente. Polo que sexa, en moitos lugares ainda non se deu ese paso de desligamento da política destas asociacións e iso trae consigo confrontamentos e debates de cuestións que non son as reais do sector.

A D.O. Ribeira Sacra ten ido máis alá do viño cun proxecto ligado a unha paisaxe, ao patrimonio, ao turismo, ¿por qué?

Dende un principio plantexámolo así e dixemos que Ribeira Sacra era moi máis que un viño. Nos territorios onde hai viño existen moitos elementos máis: unha historia antíquissima e grandiosa, unha gastronomía diferenciada, unha cultura e unha estrutura produtiva diferentes a outros espazos... E todo iso debe camiñar xunto, non se poden facer illas. Hai 25 anos non estaban os paradores, nin o balneario, nin o turismo rural... A paisaxe vitivinícola permitiu que se desenvolvese o turismo. Non descubrimos nada, o que fixemos foi pór en valor o que temos. Mudouse a paisaxe co viño e hoxe fálase da ribeira de Chantada como se iso estivese aí de sempre

cando hai 25 anos había catro casetas e aquilo estaba case todo a monte, o mesmo pasaba na ribeira de Doade cara Castro Caldelas... Eran imaxes de territorio abandonado e hoxe son postas dun territorio traballado, iconas para vender a Ribeira Sacra e iso débese ao sector do viño, que fai que outra economía, a do turismo, se estea desenvolvendo. A D.O. é a gran dinamizadora do territorio, hai que traballar para que isto se siga mantendo e este é un traballo de todos, tamén das administracións.

¿Como valora o momento actual da D.O.?

Un mestre diría que progresamos adecuadamente. Estamos nun espazo para facer unha boa

“Cando empezamos hai 25 anos nunca pensamos que puideramos estar nos 6 millóns de quilos, con viños nas mellorres guías do mundo, exportando... Nin soñalo. Pero a realidade é que hoxe estás aí, a viticultura é rendible”

carreira. Cando chegan os guris falan da Borgoña, de Burdeos, da Champaña... pero é que eles levan 200 anos facéndo ben e nós acabamos de empezar. Este é un camiño longo, para ir lentamente e facendo as cousas ben. Nós temos un territorio cun inconvinte pola súa dificultade para traballalo, algo que ao mesmo tempo danos unha vantaxe. É dicir, aquí non pode chegar ningún e plantar 500 hectáreas porque necesitaría 50 anos, moitos cartos e ir ao noroeste dous veces cada mes nese tempo para comprar 20.000 parcelas doutros propietarios. Es é un xeito de evitar a entrada de piratas que veñen aos caldos feitos e a aproveitarse dunha economía nun momento dado. Entón, medramos pouco a pouco. Cando empezamos nunca pensamos que puideramos estar nos 6 millóns de quilos, con viños nas mellorres guías do mundo, exportando a diversos países... Iso nin soñalo. E se plantexásemos anos atrás que un video da Ribeira Sacra fa abrir un telediario de TVE1 ou de Antena 3 diríamos que estabamos tolos, e algo diso pensaron, pero a realidade é que hoxe estás aí, a viticultura é rendible, estanse plantando viñedos, abrindo

adegas e vaise aumentando o mercado e ese é o camiño, hai que seguir así, non hai milagres. As expectativas son mantermos áf e, se logramos estar un pouco máis adiante, xenial, pero é que para mantermos onde xa estamos hai que correr como o que máis para non avanzar, para estar canda os outros e que non te adanten.

¿Está habendo incorporacións de viticultores mozos e dedicados só a este sector?

Si, temos xente nova. Cando me falan disto, das concentracións e das reconversións sempre digo que o importante é que a actividade sexa rendible. Na D.O. temos 1.200 has que hai cinco anos estaban en mans de 3.200 viticultores e

“A declaración da Ribeira Sacra como BIC, ben feita, ben ordenada e con sentido pode ser boa. Doutra maneira, non. Ademais hai que poñer enriba da mesa investimentos, un BIC custa cartos mantelo”

había 700 viticultores que non vendían uva. No consello hai un censo para os propietarios con máis extensión de viñedo ata 400 has, que teñen tres vogais. Hai cinco anos eramos 200 e nestas últimas eleccións 60, é dicir, esas 400 has dun xeito natural, coa mesma normativa, concentráronse. Os viticultores censados baixaron a 2.200, é dicir perdimos case un 25%, porén aumentamos nunhas 50 has a superficie. Polo tanto, houbo diversas e variadas fórmulas que o sector acometeu para concentrar, para que o aporte económico das viñas sexa maior do que era e hoxe hai moitas más persoas cuxo ingreso principal é a viticultura que no 2012. O único que fai que o sector se movea, medre e que quede xente nel é que sexa rendible e a rendibilidade sempre queda no territorio, a viticultura non se deslocaliza.

¿Cales son os principais mercados dos viños da Ribeira Sacra?

Exportamos un 10% da producción e o 90% restante é para España, principalmente vai a Galicia e á zona norte do país, xa que os viños tintos consumense máis de Madrid para arriba por un tema climático.

Ainda que é unha D.O. maioritariamente de tintos, ¿que opina do potencial dos brancos?

Máis dun 93% da nosa producción é de tinto (o 83% menca) e un 6,5% de branco (o 80% godello). Isto é unha cuestión de mercado, nós non vendemos máis branco porque non nolo compran, é así. Se pides un Ribeira Sacra normalmente estalo identificando cun tinto, esa é a realidade. ¿E dentro de 10 anos? Non o sei. Hai máis de 20 anos, cando empezamos, eramos un 60% de tinto e un 40% de branco, ¿por que se foi a iso? Porque o mercado pide iso, pággao. Volveu ao de antes, isto é economía.

¿E que me di das novas elaboracións?

É o mesmo debate. Ter 40 viños con máis de 90 puntos na guía Parker é xenial, moi interesante e abre uns camiños importantes en moitos sitios, pero tamén é así porque se fai pouca cantidade deses viños. Se hai moito xa non interesa para sair nesas guías, ese é outro xogo. A D.O. debe traballar polo conxunto, facer experimentacións é estupendo, pero dentro dunha orde, dunhas normas. As grandes denominacións de orixe do mundo teñen dous ou tres variedades e aquí temos multitud e ás veces parece que ámida non chegan. Un viño debe ter unha identidade e ás veces custa entendelo.

¿Como lle pode afectar á D.O. a declaración de BIC cuxo proceso está en marcha?

Isto pode ser bo ou malo dependendo de como se faga. Se se fai tendo en conta unha realidade que é que a xente ten que vivir dignamente do seu traballo neste territorio, ben; en cambio se se fai con plantexamento de tolerancia cero, pois mal. Nós fixémoslle uns plantexamentos sobre isto á Administración e, en principio, son receptivos e esperamos que se vaia nesa liña. Se é así estaremos a favor, do contrario posicionáremos en contra porque esta terra para ben ou para mal débese a nós, é nosa. Para seguir traballando aquí hai que continuar facendo camiños, poñer rafles, buscar métodos que fagan máis fácil o traballo... Hai que regular con sentido e para iso non hai máis que ir ao Douro, a Cinque Terre ou a outras zonas de Europa que son Patrimonio da Humanidade e nás que se seguén facendo bancais mecanizables, abrindo pistas... Ademais hai que poñer cartos enriba da mesa porque un BIC custa díñeiro mantelo e o mesmo que se inviste para manter unha muralla, un museo ou unha igrexa, pois tamén hai que facelo para manter unha estrutura produtiva.